
BIOLOGY TEACHING ORIENTED TOWARDS THE FUTURE

Ariana Striniqi

University "Luigj Gurakuqi", Albania, a.strinqi@yahoo.com

Sidita Karini

University "Luigj Gurakuqi", Albania, siditakarini@ymail.com

Abstract: Achieving concrete results in transmitting new information requires finding forms that encourage students interest and kernel.

Today, the ways and means of obtaining information are numerous, so the teacher should instruct the pupil towards receiving the right information and encourage debate and discussion between collaborating and taking part in the lesson.

The teacher draws up a questionnaire plan to guide the discussion to a certain objective, encourage discussion and confront the ideas of the psyche with a guiding and determining position in the key points of discussion

Techniques and methods that can be used in teaching to transmit knowledge, develop skills, cultivate students' values and attitudes are all different.

But regardless of the variety of forms that can be used, they must have an important element, in their center, they must be a learner.

The main goal is not just gaining knowledge, but what is more important is to wield the individual to develop his skills, to promote his active and creative thought. The techniques used are from the most varied, but they depend on several factors:

- The difficulty of the knowledge that will be transmitted,
- The level of knowledge of the students in the classroom,
- The selection of appropriate media, in accordance with the age and level of the students,
- The amount of illustrative tools available to the student.

Some biology themes can be built well on the basis of intercourse of such forms that encourage students to be active participants while treating new knowledge.

In this sense, it is intended to give a different model of biology teaching, namely the topic of the eighth class biology, "Blood and Its Functions".

Keywords: teaching, biology, methods, knowledge, blood.

MESIMDHENIA E BIOLOGJISE, ORIENTUAR DREJT SE ARDHMES

Ariana Striniqi

University "Luigj Gurakuqi", Albania, a.strinqi@yahoo.com

Sidita Karini

University "Luigj Gurakuqi", Albania, siditakarini@ymail.com

Abstrakt: Arritje e rezultateve konkrete ne transmetimin e nohurive te reja,kerkon gjetjen e formave qe nxisin interesin dhe kersherine e nxenesve.

Sot rruget dhe mjetet e marrjes se informacioneve jane te shumta,prandaj mesuesi duhet ti orjentje nxenesit drejt marrjes se informacionit te duhur si dhe te nxise debatet dhe diskutimet mes duke siguruar bashkepunim dhe pjese marrje ne oren e mesimit.

Mesuesi harton nje plan pyetesor per te orientuar diskutimin drejt nje objektivi te caktuar,te nxitet debate dhe ballafaqohen idete e psatja maerr nje pozicion orientues dhe percaktues ne pikat kyce te diskutimit.

Teknikat dhe metodat qe mund te perdoren ne mesimdhenie per te transmetuar njohurite,per te zhvilluar aftesite,per te kultivar vlerat dhe qendimet e nxenesit,jane nga me te ndryshmet.

Por,pavaresisht nga larmia e formave qe mund te perdoren ato duhet te kane nje element majft te rendesishem,ne gender te tyre duhet te jete nexenesi.

Qellimi kryesor,nuk eshte vetem fitimi i njohurive nga ana e tij,por ajo qe eshte me e rendesishme,drehtimin e individit per zhvillimin e aftesive te tij,nxitjen e mendimit te tij aktiv dhe krijues.Teknikat qe perdoren jane nga me te ndryshmet,por ato varen nga disa faktore:

- Shkalla e veshitresise se njohurive qe do te trasmetohen,
- Niveli I njohurive te nxenesve ne klasen ku do te zhvillohet mesimi,

-Zgjedhja e metodave te pershtatshme,ne pershtatje me moshen dhe nivelin e nxenesve,

-Sasia e mjeteve ilustruese qe ka nxenesi ne dispozicion.

Disa tema te biologjise mund te ndertohen mjaft mire mbi bazen e gershetimit te formave te tilla qe nxisin nsenesit te jene pjesemarres aktiv gjate trejtimit te njohurive te reja.

Ne kete kuptim synohet te jepet nje model ndryshe I mesimdhenies se biologjise,konkretisht per temen e biologjise se klases se tete: “Sistemi i qarkullimit te gjakut”

Fjale kyce: mesimdhenie,biologji,metoda,njohuri,gjaku.

1. HYRJA

Nxitja e rrjetit te diskutimit ,shkembimi I ideve dhe argumetimi I tyre jane garanci per rezultate te suksesshme ne procesin e mesimdhenies.

Mesuesi mundohet te orientoje diskutimin dhe te nxise debatin,bazuar ne informacionet qe kane marre nxenesit lidhur me temen qe do te trajtohet .Pasi nxenesit kane shkëmbyer pikepamjet e tyre,mesuesi nderhyn duke sqaruar konceptet kryesore.

2. MATERIALI DHE METODA

2.1. Struktura e mesimit

PNP(parashikimi,ndertimi I njohurive,perforcimi)

<u>Fazat e struktures</u>	<u>Strategjite mesimore(Metodat)</u>	<u>Veprimet e nxenesve</u>	<u>Organizimi I nxenesve</u>
PARASHIKIMI(<u>pergatitja per te nxenit</u>)	ANALIZA E TIPAREVE	PARAQITJA GRAFIKE E INFORMACIONIT	TE GJITHE NXENESIT
NDERITMI I NJOHURIVE(<u>perpunimi I pëmbajtjes</u>)	TABELA E KONCEPTEVE	PARAQITJA GRAFIKE E INFORMACIONIT	TE GJITHE NXENESIT
PERFORCIMI (<u>konsolidimi I te nxenit</u>)	TRYEZA RRETHORE	NXITJA PER NXJERRJEN E KONKLUZIONEVE (<u>dhenia e mendimeve</u>)	PUNA NE GRUPE

2.2. Parashikimi

Kete faze e realizoj duke perdorur tekniken e analizes se tipareve semantike.Ndertoj ne derrasen e zeze tabelen e meposhtme,dhe bashke me nxenesit plotesojme tabelen,kjo faze zgjat 10 minuta.

Gjaku	Funksionet e gjakut	Perberesit
Gjaku	Funksion te transportimit te O2 dhe CO2.	+Eritrocite
Gjaku	Funksion te mpiksjes se gjakut.	+Trombocyte
Gjaku	Funksion te mbrojtjes se organizimit	+Leukocyte(rruazat e bardha)

Deri tani nxenesit kane te qarte perberesit kryesore te gjakut si dhe funksionet kryesore qe ato realizojne.

2.3. Ndertimi i njohurive

Tabela e koncepteve per te realizuar kete faze.Ndertojme tabelen e koncepteve.Kjo faze do te zgjase 25 minuta

2.4. Tryeze rrethore

Gjatë kësaj fazet që nuk zgjat më shumë se 10 min ,orientojme nxënësit për tryezen rrethore. Pasi nxenesit të jenë ndarë në grupe me nga tre ose 5 veta,ato kalojnë një letër ndërmjet tyre.

Psh,nxenesi I parë shkruan një menyrë të kujdesit për zemrën dhe enët e gjakut dhe pasi shkruan konceptet I kalon letren nxenesit të dytë I cili shkruan (ndalimi I duhan pirjes). E kështu me rradhë letra kalon nga njëri nxënës në tjetrin dhe në fund në letër janë shënuar formatë kujdesit për zemrën dhe enët e gjakut. Në fund lexoj të gjitha çfarë janë shkruajtur nga nxenesit, analizoj dhe plotësoj nëse është e nevojshme duke ndërtuar një skemë të thjeshtë.

- 1.Jo duhanpirje,
- 2.Jo stres,
3. Jo narkotike,
- 4.Aktivitet fizik,
- 5.Kontrolli I kolesterolit
- 6.Kontrolli I presionit arterial ,
- 7.Diete e balancuar ushqimore.

Enet e gjakut	Funksioni	Struktura e pareteve	Diametri	Si lidhet struktura me funksionet
1.Arteriet	E çojnë gjakun nga zemra drejt organeve. Zemer → Periferi	Te trasha me muskuj elastike	i ngushte	Kerkon fortësi e elasticitet për të përballuar presionin e gjakut që pompon zemra
2.Kapilare	Furnizojnë qelizat me lëndet e nevojshme dhe largojnë produktet e panevojshme	Shumë e hollë(e trashë sa një qelizë)	Shumë i ngushtë	S'kane nevojë për mure të forta,sepse presioni i gjakut është i ulur,muret e holla dhe lumeni i ngushtë,bejnë që të jete në kontakt me indet
3.Vena	E kthejnë gjakun në zemër Periferi →Zemer	Mjaft të holla me pak elastike se arteriet	Te gjera me valvula	Nuk ka nevojë për mure të forta sepse presioni i gjakut është i ulët. Lumeni i gjere ofron me pak rezistence dhe valvulat nuk lejojnë gjakun që të kthehet prapa

3. REZULTATET

MODELI I NJE ORË MESIMI ME TEME

*Gjaku

* Enët e gJakut

*Sistemi qarkullues

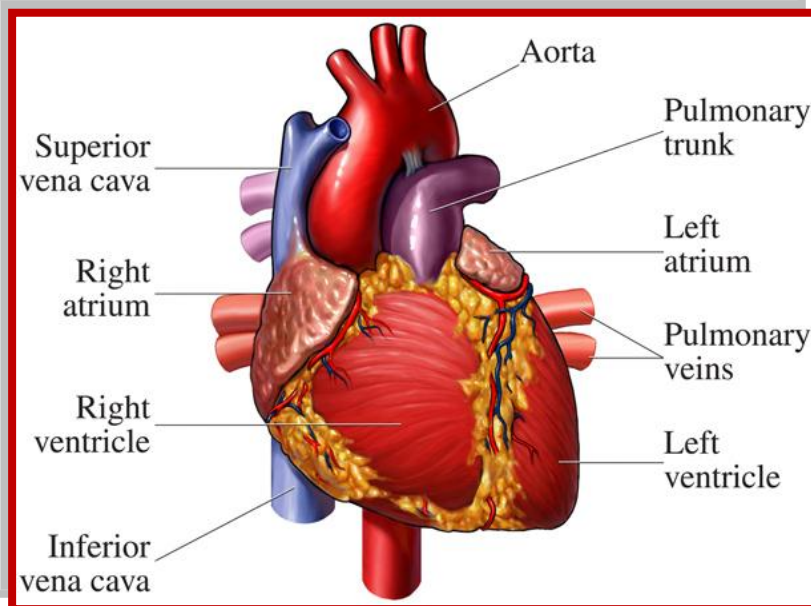
Objektiva:

Ne fund te ores se mesimit nxenesi duhet te jete ne gjëndje:

- Te sqaroje perbërjen e gjakut .
- Të sqarojë funksionet qe kryen giaku ne organizem .
- Te dijë kush jane enët kryesore te gjakut dhe dallimet mes tyre.
- Te dijë sistemet kryesore te qarkullimit te gjakut
- Te dijë se cfare kujdesi duhet te tregojne per zenren dhe enët e qarkullimit te gjakut .
- Nxenesi duhet te dije te krijojte një lidhje pas strukturs dhe funksionit te eneve te gjakut
- Te dijë rolin e perbersve te gjakut
- Te dije të sqaroje procesin e mpikjes se gjakut dhe të tregojte rendesinë e ketij procesi

Konceptet kryesore: Gjaku, plazme gjaku, sistem qarkullues te gjakut,arterie ,vena,kapilare, eritrocite, leukocite, trombocite.

Mjete: Libra, fletore, tabela ilustruese

5. KONKLUZIONE DHE DISKUTIME

Mesimdhënia bashkevepruese kerkon përdorimin e një teknologjie te re ne cilësinë e dukur dhe me synim ambicioz dhe edukativ.

- Mesimdhënia bashkëvepruese ka ne themel të saj mesimdhënien qe duam të krijojmë, në qënder se cilës është nxënësi
- Ne mësimdhënien bashkevepruese është ë rendesishme te njihen dhe te respektohen parime dhe termilogji bashkëkohore
- Mësimdhënia bashkevepruese u jep më shume mundesi nxenësve qe duke kooperuar ne menyra te ndryshme me njëri-tjetrin rrisin shkallën e re nxënësit
- Mësuesit gjate procesit të mesimdhënies duhet te perdorin nje teresi teknikash dhe metodash ne bashkepunim me nxënësit sepse ne te gjitha praktikat e derisotme ne fushën e didaktikes mesimdhënia është vleresuar si një proces I cili bashkon artin me shkencen.

MIRËNJOHJE

Mirenjohje per mesuesen e shkolles austriake “Peter Mahringer”,Shkoder,Gjyzepina Celi,e cila na dha mundesine e përdorimit te kesaj metode ne oren e mesimit te biologjise,klasa 8,ne temen: “Sistemi I qarkullimit te gjakut”.

Pas perfundimit te ores se mesimit,diskutuam me nxenesit dhe mesuesen lidhur me modelin e kesaj ore mesimi. Nxenesit ishin te kenaqur dhe mendonin se perfitian shume nga kjo ore mesimi qe kishte te gershetuar mesimin me nje aktivitet kreativ te nxenesve.

LITERATURA

- Anderson, L., & Drarhwohl, E. (2001). A taxonomy for learning,teaching nad assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educaztional objectives.New York:MacMillan
- Beihler, R.F & Snoëman, J. J. (2007). Psikologjia e Zbatuar ne mesimdhenie.
- Ivappan, V., & Subramani, N. (2018). Innovative methods of teaching and learning
- Gardner, H. (1998). Dimensionet e Mendjes.
- Grup autoresh (1996).Mësimdhënia me ne Qëndër Nxënësin.
- Kampourakis, K., & Reiss, M. (2018).Teaching Biology in schools:Global Research,Issues,and Trends(Teaching and Learning in Science Series
- Khare, S., & Khare, R. (2018). Human Physiology,for NEET,Medical &Biotech Students
- Khuarana, I. (2018). Concise Textbook of Human Physiology
- Lundin, R.W. (2001).Theories and Systems of Psychology.
- Nayak, A., Kumar, N., & Vijayan, P. (2019). Single-phase, Two-phase and Supercritical Natural Circulation Systems
- Nitko, A. (1996). Educations Assessment of students.
- Orsten, A.C., & Hunksis, F.P. (2003). Kurrikula , Baza,parimet dhe problem Insituti I studimeve pedagogjike .Tiranë
- Roberts, A. (2018). Human Anatomy: The Definitive Visual Guide Hardcover
- Senge, P. (2005). Shkollat e te Nxenit.
- Wafula, N., Omondi, M., & Bwire, V. (2016). Effects of Sequential Teaching Methods on Achievement of Knowledge of Biology By Secondary School Students In Kenya.
- (1999)."Institucional Plan"Mprehtesi 3 Revistë AEDP.Projekt per zhvillimin e Arsimigt ne Shqiperi.Tirane.